

Bruxelles, den 1.6.2016
COM(2016) 358 final

Standardiseringspakke

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

EUROPÆISKE STANDARDER TIL DET 21. ÅRHUNDREDE

{SWD(2016) 186 final}

EUROPÆISKE STANDARDER TIL DET 21. ÅRHUNDREDE

Europæiske standarder bidrager til integrationen af det indre marked og dermed til at sikre jobskabelse, generel vækst i EU's økonomi, øget konkurrenceevne, innovation og industrielt lederskab. Udbygningen af det indre marked vil skabe mere lige vilkår for de erhvervsdrivende, bl.a. som følge af teknisk harmonisering.

Standarder – hvad enten der er tale om varer eller tjenesteydelser og informations- og kommunikationsteknologi (IKT) – er blevet et fleksibelt redskab til at højne kvalitet og sikkerhed, forbedre gennemsigtighed og interoperabilitet, sænke omkostninger og åbne markeder for virksomheder (især SMV'er). Standarder er til gavn for forbrugerne, virksomhederne og samfundet som helhed.

Økonomiske analyser har vist, at et velfungerende standardiseringssystem fører til stigende BNP (se side 3 nedenfor). Standardiseringen i Europa foregår hovedsagelig på industriens initiativ. Standarder udvikles af en standardiseringsorganisation, men markedet kan også blot antage de tekniske specifikationer, som er blevet udviklet af en virksomhed eller et organ, der er aktivt på det pågældende område, f.eks. brancheorganisationer.

Reguleringsmyndigheden kan indføre væsentlige krav i lovgivningen og anmode det europæiske standardiseringssystem (ESS) om at udvikle frivillige europæiske standarder til indirekte reference, som skaber formodning om overensstemmelse (eller sikkerhed) efter offentliggørelsen i EU-Tidende. Et effektivt standardiseringssystem skal derfor altid baseres på et tæt partnerskab mellem reguleringsmyndigheden, standardiseringsorganerne og industrien.

En standard er et frivilligt teknisk dokument, der gør det lettere for de erhvervsdrivende i en værdikæde at interagere med hinanden. Standarder for papirformater (A3, A4, A5 osv.) letter f.eks. samspillet mellem forbrugere, papir- og kuvertfabrikanter, trykkerier og kopimaskineproducenter. Standarder skaber synlighed og teknisk sikkerhed, som er en forudsætning for at tiltrække investeringer fra de erhvervsdrivende.

ESS har hidtil haft succes med at udstede effektive standarder af høj kvalitet og placere Europa på den globale scene. Industrien støtter udviklingen af europæiske standarder og den regelmæssige og smidige revision af disse standarder for at tage hensyn til de mest avancerede teknologier. Der er desuden et løbende samspil mellem europæisk og international standardisering: Nogle gange foreslås europæiske standarder for internationale standardiseringsorganisationer, og andre gange bliver internationale standarder til europæiske standarder. Denne dialog er vigtig, fordi den gør det lettere for virksomheder og navnlig SMV'er at blive globale.

Standardiseringsmiljøet er imidlertid i forandring. Nye teknologier, den gradvise integrering af digitale løsninger i globale industrielle værdikæder og den hurtigt skiftende internationale kontekst presser ESS, som stadig kan geares til at yde et større bidrag til beskæftigelse og vækst i EU. Der er brug for ny fremdrift for at kunne håndtere industriens, forbrugernes og andre interessenters behov for standarder på en effektiv måde. Denne fremdrift vil kunne sikre, at Europa bevarer sin position som globalt knudepunkt for standardisering. Hvis det ikke sker, vil standarderne blive fastsat andre steder, og Europa går glip af den fordel, der er ved at være først ude.

I forbindelse med det fælles initiativ vedrørende standardisering, der indgår i strategien for det indre marked, foreslås der derfor en helt ny måde at opfylde disse målsætninger på baseret på et åbent offentligt-privat samarbejde.

Kommissionen fremlægger i denne meddelelse sin vision for et enkelt og effektivt europæisk standardiseringssystem, der kan tilpasses efter det skiftende miljø, støtter en bred vifte af politikker og medfører fordele for virksomheder såvel som forbrugere og arbejdstagere.

Meddelelsen karakteriserer også det fælles initiativ vedrørende standardisering som en direkte udløber af strategien for det indre marked. Den ledsages af dokumenter, der fokuserer på forskellige facetter af den europæiske standardisering, heriblandt en evalueringsrapport, det årlige EU-arbejdsprogram for 2017 og et dokument om standarder for tjenesteydelser.

Forordning nr. 1025/2012 om europæisk standardisering (i det følgende benævnt "forordningen") fastsætter den retlige ramme for et langvarigt partnerskab mellem EU, medlemsstaterne, standardiseringsorganisationer og -organer, sociale og samfundsmæssige interessenter, herunder handicaporganisationer, og brugere af standarder.

Den vision, der præsenteres i dag, bygger på en REFIT-evaluering¹ af denne ramme² og på omfattende offentlige høringer³, som konkluderer, at ESS er på rette vej med hensyn til at nå de mål, som lovgiveren forventede⁴, og anbefaler øget inklusivitet i ESS, øget interaktion og bedre kommunikation i systemet.

Som svar på disse tilkendegivelser og for at styrke partnerskabet mellem EU-institutionerne og det europæiske standardiseringssamfund meddelte Kommissionen i sin strategi for det indre marked⁵, at den ville iværksætte et fælles initiativ vedrørende standardisering, som samler offentlige og private institutioner og organisationer i en kollaborativ dialogproces. Det fælles mål er at fremme et europæisk knudepunkt for standardisering med global indvirkning, hvor der udvikles standarder på en hurtig, åben, gennemsigtig og inklusiv måde, for at støtte og fremme innovation for alle og forbedre europæiske virksomheders konkurrenceevne i stadig mere globale værdikæder⁶.

Det fælles initiativ suppleres af to andre dokumenter, der fokuserer mere konkret på centrale standardiseringsområder med tværgående betydning for den økonomiske udvikling: Europa-Kommissionens meddelelse med titlen "*IKT-standardiseringsprioriteter for det digitale indre marked*", der blev vedtaget i april 2016⁷ som led i pakken med teknologier til det digitale indre marked og modernisering af de offentlige tjenester ("meddelelsen fra april om IKT-standarder") og et særligt dokument om standarder for tjenesteydelser, der indgår i den aktuelle pakke.

¹ Programmet for målrettet og effektiv regulering (REFIT): Status og udsigter for fremtiden, COM(2014) 368 final af 18.6.2014.

² Artikel 24-rapporten indgår i denne pakke.

³ Independent review of the European standardisation system, ISBN: 978-92-79-46201-6; DOI: 10.2873/720891; ET-01-15-151-EN-N.

⁴ Forordningen harmoniserer den tidligere fragmenterede standardiseringslovgivning, udvider den til at omfatte tjenesteydelser og andre standardiseringspublikationer end standarder og sikrer desuden en bedre inddragelse af samfundsmæssige interessenter og SMV'er i systemet. I forbindelse med REFIT-evalueringen blev selve rammen anset for at være egnet til formålet og fokus blev rettet mod, hvordan gennemførelsen bedst kan støtte Kommissionens ti prioriteter. Da forordningen først er trådt i kraft for nylig, kunne der ikke udarbejdes en fuldstændig efterfølgende evaluering af den på grund af den omstændighed, at der endnu ikke er afsluttet en fuld cyklus af det standardiseringsarbejde, som Kommissionen har anmodet om siden 2013. Den uafhængige gennemgang, der var en vigtig del af REFIT-evalueringen, vakte stor interesse hos interessenterne. Interessenterne gav især udtryk for, at de bør sikres øget deltagelse og repræsentation i det nuværende ESS.

⁵ COM(2015) 550 final.

⁶ Det er vigtigt med inklusive processer for at undgå, at standarder medfører for store udgifter til overholdelse og certificering eller konkurrencehæmmende risici.

⁷ COM(2016) 176 final.

Nye samarbejdsformer vil på denne måde skabe en ny bedste praksis for en mere kollaborativ og smidig tilgang i overensstemmelse med principperne om bedre regulering⁸.

Kommissionen foreslår – til støtte for den nye vision for standarder og i overensstemmelse med det fælles initiativ vedrørende standardisering – at der iværksættes en **interinstitutionel dialog**, der omfatter integreret årlig rapportering og bevaring af de forskellige områders mangfoldighed, med Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om gennemførelsen af EU's standardiseringspolitik og europæiske standards bidrag til EU-politikker i almindelighed og jobskabelse, konkurrenceevne og vækst i særdeleshed.

1. STANDARDER ER VIGTIGE

... fordi de fremmer innovation

Der har tidligere været en opfattelse af, at standarder bremser innovation. Standarder fremmer faktisk innovation. De sikrer innovative varer og tjenesteydelser en hurtig markedsudbredelse – navnlig hvis de fastsætter resultatkriterier i stedet for at stille krav om anvendelse af specifikke varer eller procedurer – baner vej for teknologioverførsel og fremmer forskning. Standarder sikrer typisk også, at forskellige apparater og tjenesteydelser er interoperable, og gør det muligt at innovere "oven på innovation". Standardisering gør det muligt for forskellige personer, firmaer og institutioner at koordinere deres indsats i forbindelse med en bestemt teknologi eller metode. De standarder, der udvikles – som regel inden for de europæiske standardiseringsorganisationer – giver værdifulde input til yderligere innovation, hvilket resulterer i nye varer og tjenesteydelser. Inklusive innovationsprocesser baseret på forordningen sikrer, at standarder fungerer for både standardudviklere og standardbrugere, og er derfor med til at gøre standarder til et instrument for åbne markeder og innovation.

... fordi de forbedrer kvaliteten og sikkerheden

Standarder højner også varers og tjenesteydelsers kvalitet og sikkerhed til gavn for forbrugerne, arbejdstagerne, virksomhederne og samfundet som helhed. Sundheds-, sikkerheds- og miljøstandarder sætter deres præg på mange varer og tjenesteydelser.

... fordi de gør det muligt at skabe beskæftigelse og vækst

Standarder er en vigtig løftestang for beskæftigelse og vækst i Europa. Et velfungerende standardiseringsmiljø er afgørende for konkurrenceevnen. Mange nationale undersøgelser har vist, at standarder påvirker den økonomiske vækst og konkurrenceevnen i positiv retning. Undersøgelser fra bl.a. Frankrig⁹, Tyskland¹⁰ og Det Forenede Kongerige¹¹ har bekræftet, at standardisering øger et lands BNP. I Frankrig anslås det, at standarders indvirkning på væksten tegner sig for 0,8 % af BNP mod 0,3 % i Det Forenede Kongerige og 0,9 % i Tyskland. Udtrykt i tal anslår det tyske standardiseringsorgan, DIN, at standarder i Tyskland alene generer op til 17 mia. EUR hvert år. En anden nyere undersøgelse fra Det Forenede Kongerige bekræfter også, at brugen af standarder gavner nationaløkonomien. Standarder bidrog med ca. 11 mia. EUR af de 40 mia. EUR, som BNP steg med i 2013 (udtrykt i 2014-priser) og med ca. 8,5 mia. EUR til den britiske eksport. Den samme undersøgelse viser, at

⁸ COM(2015) 215 final, http://ec.europa.eu/smart-regulation/better_regulation/key_docs_en.htm

⁹ AFNOR (2016): Economic impact of standardisation, January 2016, Paris, France; AFNOR (2009): The Economic Impact of Standardisation – Technological Change, Standards and Long-Term Growth in France.

¹⁰ DIN (2000): Economic Benefits of Standardisation, 3 volumes. Berlin: Beuth. (Update 2011).

¹¹ DTI (2005): The Empirical Economics of Standards, DTI ECONOMICS PAPER NO.12. London.

standarder medvirker til at forbedre kvaliteten. 70 % af respondenterne fortalte således, at standarder havde forbedret varers og tjenesteydelsers kvalitet¹².

... fordi de støtter globale værdikæder

Standarder støtter også globale værdikæder, fordi de kan åbne markederne for virksomheder uden for EU: Europæiske og nationale standardiseringsorganer samarbejder med internationale standardiseringsorganisationer som ISO og IEC om at udvikle internationale standarder, der bruges over hele verden.

Anmodninger om standarder indgår som følge heraf i mange forskellige EU-politikker, lige fra energiunionen til klimaindsatsen, den cirkulære økonomi og det digitale indre marked.

... fordi den europæiske standardiseringsproces modvirker bekostelig fragmentering i det indre marked

ESS bygger på et langvarigt og vellykket offentligt-privat partnerskab mellem europæiske og nationale standardiseringsorganer (NSO'er), der leverer standarderne, Kommissionen, der anvender den europæiske standardisering til støtte for gennemførelsen af EU's lovgivning og politikker, samt SMV'er, arbejdstagere, miljøorganisationer og borgersammenslutninger. Systemet tager udgangspunkt i den private sektor¹³ og omfatter standardisering af varer og tjenesteydelser på tværs af sektorer. Selve standardiseringsprocessen bygger på WTO's principper¹⁴ og på inddragelse af SMV'er og samfundsmæssige interessenter¹⁵. Den forventede markedsudbredelse, der er baseret på konsensus, gør det muligt for innovative produkter at vinde indpas på marked til lavere fremstillingsomkostninger.

Tre europæiske standardiseringsorganisationer (CEN, Cenelec og ETSI) er anerkendt i forordningen. De beskæftiger sig hver især med forskellige former for varer, materialer, tjenesteydelse og processer (CEN), elektroteknisk udstyr (Cenelec) og informations- og kommunikationsteknologi (ETSI).

"Europæiske standarder" er frivillige og markedsdrevne og vedtages af de europæiske standardiseringsorganisationer: De erstatter modstridende nationale standarder i alle 28 medlemsstater. Det gør livet lettere for virksomheder og navnlig SMV'er. Et vigtigt træk ved europæiske standarder er også, at de ajourføres regelmæssigt for at tage højde for den nyeste viden og teknologi. CEN-Cenelec har på nuværende tidspunkt udviklet rundt regnet 20 000 europæiske standarder for varer og tjenesteydelser, og ETSI har udarbejdet 35 000 standardiseringspublikationer.

"Harmoniserede europæiske standarder" er en særlig type europæiske standard, der udvikles af de europæiske standardiseringsorganisationer som svar på standardiseringsanmodninger ("mandater")¹⁶ fra Kommissionen med henblik på anvendelse af EU's harmoniseringslovgivning. Når de harmoniserede standarder er offentliggjort i Den Europæiske Unions Tidende (EU-Tidende)¹⁷, er de EU-virksomheder, der vælger at anvende disse standarder, omfattet af en "formodning om overensstemmelse" med kravene i den

¹² British Standards Institution (BSI), "The Economic Contribution of Standards to the UK Economy", 2015.

¹³ Betragtning 2 i forordning nr. 1025/2012 har følgende ordlyd: "Europæisk standardisering organiseres af og for de berørte interessenter på grundlag af national repræsentation (Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN) og Den Europæiske Komité for Elektroteknisk Standardisering (Cenelec)) og direkte deltagelse (Det Europæiske Standardiseringsinstitut for Telekommunikation (ETSI))".

¹⁴ Transparency, Openness, Impartiality and Consensus, Effectiveness and Relevance, Coherence, Development dimension ("The WTO Agreements Series" – Technical Barriers to Trade Decisions and recommendations adopted by the TBT Committee since 1 January 1995 Part 1: Decisions and recommendations, https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/tbtttrade_e.pdf).

¹⁵ Bilag III-organisationer, jf. forordning nr. 1025/2012.

¹⁶ Artikel 10 i forordning nr. 1025/2012.

¹⁷ Ifølge forordningens artikel 10.

tilsvarende EU-lovgivning¹⁸. De kan uden videre markedsføre deres varer eller tjenesteydelser i det indre marked, hvor der findes over en halv milliard potentielle forbrugere. CEN-Cenelec har på nuværende tidspunkt udviklet 4 000 harmoniserede europæiske standarder og ETSI næsten 500.

2. SAMMEN OM STANDARDER: EN FÆLLES PLATFORM FOR FLERE POLITIKKER

Hastig udvikling i teknologicyklusser, øget kompleksitet og samspil mellem industrielle systemer, udviskning af grænserne mellem varer, tjenesteydelser og IKT og diversificering af forretningsmodeller sætter de nuværende reguleringsordninger under pres. Dette gælder også for ESS.

I betragtning af disse udfordringer kræves der et effektivt, åbent, gennemsigtigt, inklusivt og smidigt ESS for at udarbejde moderne standarder, der understøtter markedsbhøve og offentlige politikker, og skabe en forudsigelig og stabil investeringsramme for de erhvervsdrivende.

Europæisk lederskab kræver en fælles standardiseringspolitik, der omfatter flere økonomiske sektorer og interessenter. Aktuelle standarder af høj kvalitet, der udarbejdes på en inklusiv måde blandt alle aktører og gør det muligt for innovative virksomheder at ekspandere i det indre marked og på verdensplan, er til gensidig fordel for reguleringsmyndigheder, industrien og forbrugerne.

Til dette formål blev der som nævnt som led i strategien for det indre marked bebudet et **"fælles initiativ vedrørende standardisering"** (JIS) mellem de offentlige og private partnere i ESS, herunder europæiske og nationale standardiseringsorganisationer og -organer, branchesammenslutninger, SMV'er, forbrugerorganisationer, fagforeninger, miljøorganisationer, EFTA, medlemsstaterne og Kommissionen.

Drøftelserne mellem samtlige partnere var som noget nyt baseret på en åben, innovativ, konsensusbaseret og kollaborativ udviklingsproces, der var kendetegnet ved proaktiv inddragelse af alle ovennævnte interessenter. Et af resultaterne af denne proces er en fælles vision for samtlige partnere og en fælles tilgang, hvor de alle fokuserer på en række initiativer, der skal modernisere, prioritere, fremskynde og strømline udstedelsen af standarder inden udgangen af 2019.

Deltagerne bestræber sig på at bakke op om og sammen at realisere den vision, der er formuleret i JIS, på frivilligt grundlag, og uden at det påvirker eksisterende regler, herunder forordning nr. 1025/2012. De enkelte partnere vil bidrage til processen med deres ekspertise og interesser.

JIS er baseret på værdikæden for standardisering (se figur 1) og vil bestå af 15 tiltag på tre områder (se bilag 1):

- i. kendskab til, uddannelse i og forståelse af ESS
- ii. koordinering, samarbejde, gennemsigtighed og inklusivitet samt
- iii. konkurrenceevne og international dimension.

Formålet med disse tiltag er at forbedre ESS' funktion i tråd med dets kerneværdier såsom konsensus og standarders frivillige karakter.

De vigtigste resultater, der forventes af det fælles initiativ vedrørende standardisering (JIS)

¹⁸ Dette gælder især for europæiske standarder, der udvikles i henhold til direktiv 2001/95/EF om produktsikkerhed i almindelighed, der indebærer en formodning om sikkerhed efter offentliggørelsen i EU-Tidende.

I 2013 tog det i gennemsnit 36 måneder at udvikle en europæisk standard (mod 60 måneder i 2009). **Tempoet** i standardudviklingen skal sammenholdes med standardens **inkludativitet og kvalitet**. Der er indledt en række interessante forsøg i forskellige dele af standardiseringssamfundet med det formål at gøre det hurtigere at udvikle standarder af høj kvalitet. Der arbejdes bl.a. med nye måder at udarbejde standarder på, som skal halvere tidsforbruget inden udgangen af 2020. Udveksling af bedste praksis og øget samarbejde på tværs af organisationer som led i JIS vil sætte gang i de krævede standardiseringsprocesser.

Hvis der skal sikres **hurtig udvikling** af standarder i takt med den hastige udvikling af teknologier, kræver det også, at der tages hensyn til relevante standarder allerede på F&U-stadiet. JIS-partnerne foreslår, at fastsættelsen af standarder fremskyndes ved hjælp af nye former for kollaborativ standardudvikling.

Effektiv foregribelse og planlægning af standardisering gennem F&U spiller en vigtig rolle. Fremsynsundersøgelser kan reelt være med til at foregribe behovet for udvikling af standarder ved at kæde nye teknologier og det heraf følgende forskningsbehov i forbindelse med fremtidige produkter og processer sammen med politikudformningen. En nyere fremsynsundersøgelse foretaget af Det Fælles Forskningscenter¹⁹ har fokuseret på det fremtidige industrielle landskab og områder, hvor ESS kan forbedres, med henblik på at opfylde de fremtidige behov og samtidig tage hensyn til systemets kerneværdi. Der ses inden for rammerne af JIS nærmere på, hvordan man mere systematisk og fremadrettet kan analysere kløften mellem **forsknings- og innovationsprioriteter** og europæisk standardisering og overvinde denne kløft mere effektivt, således at standardiseringen introduceres tidligt i F&U-arbejdet og overlades til ESS for bedre at støtte markedsføringen af innovative varer og tjenesteydelser. Det vil medvirke til, at standardudvikling og testaktiviteter, der bl.a. støttes af Horisont 2020-programmet, falder i tråd med prioriteringerne.

Et andet vigtigt element er **uddannelse i og udbredelse af kendskabet** til standardiseringens potentiale i forhold til konkurrenceevnen. Standardisering spiller en meget lille eller slet ingen rolle i det formelle uddannelsessystem inden for Europa. Det samme gælder for erhvervsuddannelser og navnlig EU's standardiseringsmodel. Det er derfor nødvendigt at undersøge og fremme standardisering inden for formel uddannelse, akademisk uddannelse og erhvervsuddannelse i samarbejde med erfarne medlemsstater og at inddrage den akademiske verden, så den næste generation af standardudviklere bliver klar i rette tid. Der vil inden for rammerne af JIS blive udviklet uddannelsesprogrammer for standardisering rettet mod nationale og europæiske offentlige myndigheder som et vigtigt element i dette innovative uddannelsesprojekt, som understøtter intelligent og innovationsvenlig lovgivning og offentlige politikker.

Prioritering af standardiseringsaktiviteter er afgørende for at kunne styrke den europæiske industris konkurrenceevne. Effektiv prioritering kræver dialog mellem EU og aktører inden for standardisering og fælles analyser for at fastlægge markedsrelevans og politikbehov. Der skal også indhentes udtalelser fra sociale og samfundsmæssige interessenter inden for standardisering, og industrien skal inddrages tidligt ved øget udveksling af oplysninger med Kommissionen i overensstemmelse med standardiseringsforordningens artikel 10, 11 og 12. Bedre prioritering vil også sikre en mere effektiv udnyttelse af den ekspertise, der er til stede i Europa (ca. 60 000 eksperter bidrager til ESS i dag). Bedre prioritering er også et centralt element, der fremhæves i ovennævnte meddelelse om IKT-standarder, som indeholder en

¹⁹ "How will standards facilitate new production systems in the context of European innovation and competitiveness in 2025?", ISBN: 978-92-79-45414-1.

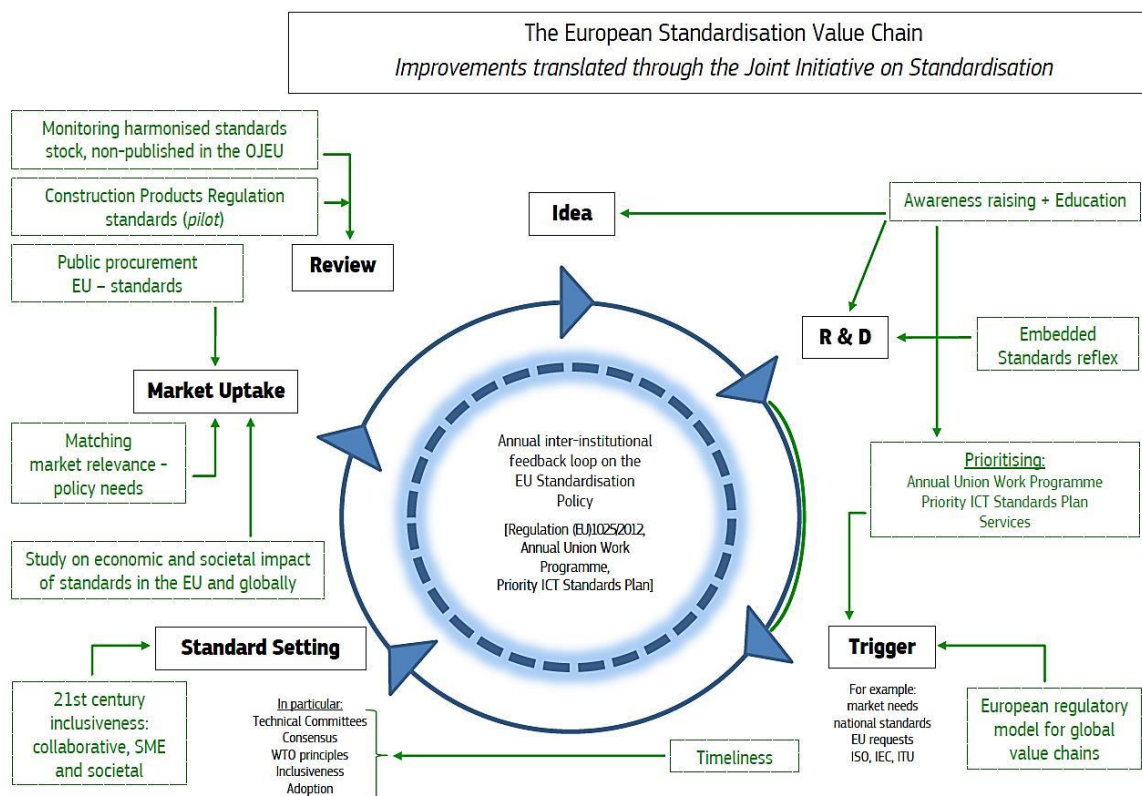
omfattende strategisk og politisk tilgang til standardisering for prioriterede IKT-teknologier, der er afgørende for gennemførelsen af det digitale indre marked, og i det dokument om standarder for tjenesteydelser, der ledsager denne meddelelse. Disse initiativer deler den samme vision som JIS, og de vil derfor blive fulgt op sideløbende med dette initiativ på disse tværsektorielle områder. Der vil desuden blive lanceret tre pilotprojekter for at forbedre støtten til standardisering på prioriterede områder som byggesektoren, offentlige udbud og deltagelse af SMV'er, sociale og samfundsmæssige interessenter i international standardisering.

Kommissionen vil samtidig få bedre muligheder for at overvåge beholdningen af ikke-offentliggjorte harmoniserede standarder, som de europæiske standardiseringsorganisationer har foreslået med henblik på offentliggørelse i EU-Tidende, således at de bliver til harmoniserede EU-standarder.

I takt med at markederne bliver mere globale, sker det samme for standardiseringen. På **internationalt niveau** styrkes Europas handels- og investeringspotentiale ved fortsat at fremme den europæiske reguleringsmodel i tredjelande. JIS har til formål at tilskynde interessenter til at udbrede den internationale brug af værktøjer såsom udvikling af fælles reguleringsmodeller i internationale organisationer og forhandlinger som basis for standardisering, at skabe en fælles forståelse hos relevante handelspartnere af, hvilke internationale standarder der er relevante i forskellige sektorer samt at støtte europæiske SMV'er og sociale og samfundsmæssige interessenter i forbindelse med internationale standardiseringsprocesser, f.eks. ved at fremme bedste praksis for SMV'er i forhold til Den Internationale Standardiseringsorganisation (ISO) og Den Internationale Elektrotekniske Kommission (IEC). Kommissionen vil skabe regelmæssig kontakt og struktureret dialog med disse organisationer vedrørende dette spørgsmål og andre politiske emner.

Disse tiltag skal betragtes som en helhed og forstærke hinanden. Hele værdikæden for standardisering vil således blive mere gennemsigtig, inklusiv og effektiv i forhold til at reagere på fremtidige udfordringer i tilknytning til Kommissionens ti prioriteter.

Figur 1: Værdikæden for europæisk standardisering, udformning & layout: EU.

Det fælles initiativ vedrørende standardisering bygger på en vision, hvor målet er at modernisere den måde, standarder udarbejdes på i Europa. Det vil især fokusere på følgende centrale elementer: fremme af hurtigere udvikling af standarder, overvindelse af kløften mellem forskningsprioriteter og europæisk standardisering, mere klar prioritering og stærkere international tilstedeværelse.

Det er planen, at der skal nedsættes en styringsgruppe med Europa-Kommissionen som formand. Styringsgruppen skal overvåge opfølgningen af de forskellige individuelle tiltag og udpege nye tiltag efter behov. Det forventes, at disse tiltag vil blive præsenteret første gang i forbindelse med verdens standardiseringsdag i 2016 (14. oktober 2016). Styringsgruppen er et uformelt rådgivende organ, og dets forslag vil ikke berøre den lovgivningsmæssige ramme, der er fastlagt i forordning nr. 1025/2012, eller Kommissionens prerogativer. Europa-Kommissionen beslutter, om den kan godkende de andre tiltag, der måtte foreslås.

3. STANDARDER TIL STØTTE FOR POLITIKKER, DER GÅR PÅ TVÆRS AF ØKONOMIEN: TJENESTEYDELSER OG IKT

Den stigende digitalisering og tjenestefisering af økonomien har gjort IKT- og tjenesteydelsesstandarder til vigtige løftestænger, der spænder over hele det økonomiske spektrum. Da deres potentiale endnu ikke er fuldt udnyttet, har Kommissionen sat specifikt og prioriteret fokus på standardiseringen på disse to områder. I april 2016 vedtog Kommissionen derfor meddelelsen om IKT-standarder, der ledsages af en særlig vejledning om standarder for tjenesteydelser med titlen "Tapping the potential of European service standards to help Europe's consumers and businesses".

... IKT-standarder

Fælles **IKT-standarder** sikrer interoperabiliteten mellem digitale teknologier og udgør grundlaget for et effektivt digitalt indre marked. De sikrer, at teknologier fungerer godt og pålideligt sammen på tværs af sektorer og brancher, giver stordriftsfordele, fremmer forskning og innovation og holder markederne åbne. Udviklingen af IKT-standarder for prioriterede teknologier, der er afgørende for gennemførelsen af det digitale indre marked, kræver en målrettet og bæredygtig europæisk reaktion. Det er disse hensyn, der ligger til grund for kommunikationen fra april om IKT-standarder, hvis mål er at sikre, at IKT-relaterede standarder fastsættes på en måde, der svarer bedre til de politiske behov og er mere fleksibel, mere åben, tættere knyttet til forskning og innovation og mere sammenhængende, og at de dermed i sidste instans får større gennemslagskraft for EU's økonomi som helhed i takt med, at denne omdannes til en digital økonomi.

Offentlig-private partnerskaber og andre store forskningsinitiativer fra industriens side gør det muligt for de europæiske virksomheder at knytte deres forskning sammen med standardisering. Der er behov for yderligere samarbejde mellem de relevante interessenter, bl.a. europæisk industri, europæiske og internationale standardiseringsorganer og –fora, med omfattende standardiseringskøreplaner for øje. Det er især vigtigt for Kommissionen at fremme åbne standarder. Åbne og tværgående økosystemer til udvikling af standarder bør foretrækkes frem for løsninger omfattet af ejendomsrettigheder, rent nationale løsninger og standarder, der begrænser interoperabiliteten.

Kommissionen vil overvåge igangværende arbejde med prioriterede IKT-områder inden for international standardisering og andre fora, og den vil fortsat proaktivt arbejde sammen med internationale partnere for at sikre, at prioriteringerne på IKT-området globalt set er i tråd med hinanden.

... og standarder for tjenesteydelser

En tjenesteydelsesstandard er en standard, der angiver, hvilke krav en tjenesteydelse skal opfylde for at være egnet til formålet, f.eks. ved at fastsætte definitioner, indikatorer for tjenesteydelsernes kvalitet og kvalitetsniveauer eller ved at præcisere leveringstidspunktet²⁰.

Frivillige europæiske standarder for tjenesteydelser kan give mange af de samme fordele som standarder for varer. Tjenesteydelser tegner sig for 70 % af EU's økonomi, men tjenesteydelsesstandarder tegner sig kun for 2 % af alle europæiske standarder. En nyere høring af interessenterne viste desuden, at nationale standarder for tjenesteydelser kan være til hinder for den grænseoverskridende levering af tjenesteydelser. Hertil kommer, at tjenesteydelsers andel af BNP stiger i samtlige medlemsstater, at tjenesteydere involveres stadig mere i globale værdikæder, og at producenter i stigende grad leverer tjenesteydelser sammen med varer (ofte betegnet som "tjenesteficerings"). Denne udvikling kan bremses, hvis standarder for varer ikke ledsages af standarder for tilknyttede tjenesteydelser.

Den mere begrænsede udvikling af europæiske standarder for tjenesteydelser spænder ben for europæiske tjenesteydere, der ønsker at tilbyde grænseoverskridende tjenesteydelser, og for europæiske producenter, der ønsker at tilbyde tjenesteydelser sammen med deres varer på tværs af grænserne. Dette har sammen med indvirkningen på den europæiske økonomi som helhed udløst en lang række anmodninger om en samordnet europæisk indsats.

²⁰ Eksempler herpå er standarden for behandling af forbrugerklager vedrørende posttjenester og standarderne for krav til turistinformationstjenester og til facilitetsstyringsprocesser.

Kommissionen fremlægger sin strategi for tjenesteydelsesstandards i det vedhæftede arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene som bebudet i strategien for det indre marked og som svar på anmodninger fra industrien, forbrugerorganisationer, medlemsstater og standardudstedere. Dokumentet beskriver udfordringerne for tjenesteydelsesstandards og indeholder både en generel ramme og praktiske politiske løsninger, som skal sikre øget udvikling af europæiske standards for tjenesteydelser, afhjælpe nationale hindringer og forbedre informationsformidlingen. Kommissionen, medlemsstaterne, standardudstederne og interessenterne vil samarbejde på dette grundlag for at sikre, at tjenesteydelsesstandards yder et fyldestgørende bidrag over hele det økonomiske spektrum. Dokumentet supplerer det fælles initiativ og foranstaltningerne til integrering af de europæiske markeder for tjenesteydelser.

IKT- og tjenesteydelsesstandards bør i overensstemmelse med det fælles initiativ vedrørende standardisering betragtes som vigtige prioriteter i det europæiske standardiseringssystem, således at Europa kan drage fuld fordel af digitaliseringen og tjenesteficeringen af økonomien. Hvad specifikt angår tjenesteydelsesstandards sigter arbejdsdokumentet i denne pakke mod at give en foreløbig analyse af behovet for disse standards.

4. Vejen frem

Den europæiske standardiseringspolitik udvikles i øjeblikket ved hjælp af forskellige politikinstrumenter, nærmere bestemt det **årlige EU-arbejdsprogram for europæisk standardisering** (AUWP)²¹ og **køreplanen for IKT-standardisering**²². Der foregår desuden en dialog om standards i forskellige sammenhænge, bl.a. i Standardiseringsudvalget²³ og i Den Europæiske Multistakeholderplatform for IKT-standardisering (MSP)²⁴. Et moderne system skal bygge på en fælles og sammenhængende europæisk standardiseringspolitik, der samler EU's forskellige politiske prioriteter og instrumenter.

For at opnå dette er det efter Kommissionens opfattelse vigtigt at samle alle disse instrumenter i en omfattende årlig styringscyklus i forbindelse med EU's standardiseringspolitik. Et centralt element i denne cyklus er det årlige EU-arbejdsprogram, der vedtages i juli hvert år. Fra 2017 foreslås det, at der allerede i foråret iværksættes en interinstitutionel dialog for at sikre, at Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget inddrages fuldt ud. Dialogen vil være baseret på en samlet rapport fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om gennemførelsen af det årlige EU-arbejdsprogram, IKT-standardiseringsprioriteterne for det digitale indre marked, JIS og udviklingen af europæiske tjenesteydelsesstandards.

²¹ Det årlige EU-arbejdsprogram opstiller ifølge artikel 8 i forordning nr. 1025/2012 de strategiske prioriteter for europæisk standardisering under hensyntagen til Unionens langsigtede strategier for vækst. Arbejdsprogrammet angiver, hvilke europæiske standards og europæiske standardiseringspublikationer Kommissionen har til hensigt at fremsætte anmodning om til de europæiske standardiseringsorganisationer.

²² Køreplanen udarbejdes hvert år af Kommissionen i samarbejde med Den Europæiske Multistakeholderplatform for IKT-standardisering og indeholder en flerårig oversigt over de forberedende eller supplerende IKT-standardiseringsaktiviteter, der kræves til støtte for EU's politiske aktiviteter.

²³ Artikel 22 i forordning nr. 1025/2012.

²⁴ MSP blev oprettet ved Kommissionens afgørelse af 28. november 2011 om oprettelse af Den Europæiske Multistakeholderplatform for IKT-standardisering (2011/C 349/04). MSP er en gruppe, der rådgiver Kommissionen i spørgsmål vedrørende IKT-standardiseringspolitikken. Gruppen består af repræsentanter for medlemsstaterne, europæiske, internationale og globale standardiseringsorganer, industrien og civilsamfundet.

For at sikre et endnu bedre evidensgrundlag for denne rapport og på opfordring af Rådet²⁵ vil Kommissionen desuden iværksætte en EU-omspændende undersøgelse af standardiseringens økonomiske virkninger som supplement til de nationale undersøgelser.

Den aktuelle standardiseringspakke beskriver sammen med meddelelsen fra april om IKT-standarder og det fælles initiativ Kommissionens sammenhængende vision om standardiseringens rolle til støtte for udformning af politikker. Pakken består af følgende dokumenter:

1. Det **årlige EU-arbejdsprogram for europæisk standardisering for 2017**, som opstiller de strategiske prioriteter for europæisk standardisering under hensyntagen til EU's langsigtede strategier for beskæftigelse og vækst som f.eks. handlingsplanen for den cirkulære økonomi²⁶ og angiver, hvilke europæiske standarder og europæiske standardiseringspublikationer Kommissionen har til hensigt at anmode de europæiske standardiseringsorganisationer om i 2017.
2. "**Artikel 24-rapporten**" og **REFIT-dokumentet**, der indeholder dokumentation om ESS' funktion og understøtter udviklingen af politikker inden for rammerne af JIS.
3. **Kommissionens arbejdsdokument om standarder for tjenesteydelser:** "*Tapping the potential of European service standards to help Europe's consumers and businesses*".

5. Konklusion

I forlængelse af strategien for det indre marked fremlægger Kommissionen i den aktuelle standardiseringspakke en sammenhængende vision, der har til formål at skabe ny fremdrift i standardiseringen til støtte for udformningen af EU's politikker under hensyntagen til det hurtigt skiftende økonomiske landskab og de stadig mere udviskede grænser mellem produktionssektoren, den digitale sektor og servicesektoren. Det første tiltag er i denne sammenhæng den indgåede aftale om det fælles initiativ vedrørende standardisering, som skal øge tilknytningen mellem de forskellige aktører i det europæiske standardiseringssystem med et fælles mål: at leve op til Kommissionens prioriteter og bidrage til beskæftigelse og vækst i EU. Ud fra en holistisk tilgang til standardisering dækker denne vision også den netop vedtagne meddelelse om IKT-standarder.

Kommissionen opfordrer Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget til at godkende denne meddelelse og de ledsagende dokumenter for med henblik på at fuldføre det indre marked og til at deltage aktivt i dens gennemførelse i tæt samarbejde med alle relevante interessenter.

²⁵ Rådets konklusioner fra marts 2015.

²⁶ COM(2015) 614 final af 2. december 2015.

Bilag I: Forslag inden for rammerne af det fælles initiativ til et foreløbigt udkast til tiltag med tilhørende pilotprojekter:

1. Kendskab til, uddannelse i og forståelse af det europæiske standardiseringssystem

- 1) Undersøgelse af økonomiske og samfundsmæssige virkninger og adgangen til standarder i EU og EFTA
- 2) Sammenkobling af forskning og innovation med standardisering
- 3) Uddannelsesprogrammer vedrørende standardisering/kurser og bevidstgørelse om standardisering
- 4) Bedre kendskab til standardisering især hos nationale offentlige myndigheder
- 5) Pilotprojekt: Øget støtte fra standardisering til byggevareforordningen

2. Koordinering, samarbejde, gennemsigtighed og inklusivitet

- 6) Standards Market Relevance Roundtable ("SMARRT")
- 7) Optimering af operationelle aspekter af forordning nr. 1025/2012
- 8) Hurtig levering af og henvisning til standarder af høj kvalitet
- 9) Inklusivitet, gennemsigtighed og effektiv deltagelse af alle interessenter i det europæiske standardiseringssystem
- 10) Lettere deltagelse for alle interessenter på nationalt plan
- 11) Pilotprojekt: Øget brug af standarder i forbindelse med offentlige udbud og bedre overensstemmelse med direktiverne om offentlige udbud

3. Konkurrenceevne og international dimension

- 12) Tilskyndelse til øget udvikling og brug af europæiske standarder for tjenesteydelser med henblik på at integrere de europæiske markeder for tjenesteydelser
- 13) Fremme af den europæiske reguleringsmodel, der bygger på frivillige standarder, og dens tætte forbindelse til international standardisering i tredjelande
- 14) Modernisering, herunder digitalisering, af den europæiske industri i en global kontekst
- 15) Pilotprojekt: Bedre varetagelse af europæiske SMV'ers og samfundsmæssige interessenters interesser i internationale standardiseringsprocesser

Ingen af tiltagene vil påvirke EU-budgettet yderligere. Der er dog mulighed for finansiering under de nuværende flerårige finansielle perspektiver.